

וירוש רש"י על וקטן
 זבין שם [ע"ה] על ד"ה
 אלא בנייהו:
 ירושין מ"ט [ע"ה]:
 רב המניד [שם הלכה]
 ושכן נראה מהגמרא
 [מ"ה] [ג] וזכס
 [ב"ה] [עבודת הקודש]
 נתיבות שער ד פ"ה
 הלכה [ז]:
 שם [בגמרא] וברב
 זה אמר שמואל
 י"ם שם ה' ב' רא"ש שם
 פ"ד סוף סימן י"ז:
 המדכי [שם רמז]
 [י"ז] והרא"ש שם
 ור פוסקים [בגמרא]
 נתיבות שם אות ה' מוספת
 קמ"ה ד"ה כיון; סמ"ג
 וז עירובין רמ"ג ג' סמ"ק
 ו רפ"ב עמוד שז; הגהות
 י' שם פ"ו סוף סימן י"א,
 ו אור רוב הלכות עירובין
 סוף סימן קס"ח:
 משנה שם פ' [ע"ה]
 וכרבי יהושע:
 טור עמוד נ"ט:
 יתבאר בסימן ס"ח
 [ע"ה] [ג]:
 שם בגמרא דף פ"א
 [ע"ה]:
 הרא"ש שם [פ"ו]
 סימן י"ז:
 שם בגמרא:
 הרא"ש [שם] והמרדכי
 רמז מקד"ק ושאר
 פוסקים [בגמרא] מיינויות
 ו א אות ד בשם מהר"ם
 יעטוברג פסקי עירובין
 סימן קצ"ט:
 שם בגמרא דף פ"א
 [ע"ה]:
 משנה שם ע"ט [ע"ה]:
 שם בגמרא [ורש"י] שם
 י' צריך להגביה, בשם
 ספח"ה שם פ"ו הלכה א';
 יד משנה שם הלכה ז' בשם
 אחרונים והרשב"ה בעבודת
 קודש שם פ"ד הלכה י"א;
 היות מיינויות דפוס
 ושע"ה שם הלכה כ' בשם
 סמ"ג שם רמ"ג, [ג]:
 הרב המניד בפרק א'
 הלכות עירובין [הלכה ב']
 שם הרשב"ה [עירובין פ"ה],
 ד"ה ופרוסה; שו"ת ס"ג
 סימן רס"ה:
 הרשב"ה [שם] נ"ט ע"ב,
 "ה נמוסין" בשם רב"ז [ז]:

ח וזיתנו בבית אחר. אפילו נותן השני מעות להניחו צניחו
 (רדב"ז חלק א' י"ז ח"ד סימן א"ף פה ד"ה ולעין חוקה). ואם צתחילת
 הנתינה התנו לשנות מותר לשנות. ואם הוא דבר שצריכים ליתן
 מעות לזה יכולין לשנות, ליתן לאחר. וזכולין אם עברו ונתנו צניח
 אחר אין מושיחין ממנו, מכל מקום
 צ"ע למעשה (כנסת הגדולה ס'):
 ז ואפילו קמין. אבל עכ"מ חסור
 לקצנו, כן נראה לי: י בבית דירה.
 ומהאי טעמא נראה לי דמותר
 לטלטל צניח הכנסת בלא עירוב
 כיון שאין שם דירה, וצ"ע על
 מהרי"ל [הלכות עירובי חצרות עמוד
 רכ"ו] שאסר לטלטל צניח הכנסת
 ולא המיר אלא כלים שצדמו צמורה.
 וכן כתב שבלי לקט [סימן ק] בשם
 הגאונים י צניח הכנסת שאין זה
 דורין אפילו בנאה (ל' יחיד"ה)
 והקדשה הוי הפקר ואין צריך לערב,
 ואם צדמו שם אורחים ואוכלים
 וישנים שם צריכים לערב, ויש
 אומרים שאין אורחים, עכ"ל. ועיין
 ריש סימן ש"ע [ע"ה] [ג] ובגמרא
 [עירובין] דף כ"ד [ע"ה] כ"ה [ע"ה]:
 יא בפרוסה. משום איבה, דזה
 יתן פרוסה וזה יתן שלימה, ואפילו
 ירצו כולם ליתן פרוסה חיישינן
 שיחזור הדבר לקלולו: יב כדי
 ח"ת. פירוש אפילו אינו שלם שרי,
 שהשנים סודרים שנטל חלה מן
 הפת: יג ואדעתא דהכי וכו'.
 משמע דאין השמש צריך לזכות
 לכולם וכמו שכתב סימן תרנ"ח
 סעיף ז' [בגמרא] [ס"ק י*], וכן כתב
 הלבוש כאן [ע"ה] [ז], ובסימן שצ"ה
 [ע"ה] [ח] כתב דאם לא זיכה לא הוי
 עירוב. וטוב להחמיר לכחלה
 לזכות, כפרט אם עשהו מקמח שלו:
 עירוב דלא גרוע מאילו אחד מוכה לכולם יג ואלעמא דהכי נתנו קמחם ממחלה כן נראה לי:
 ז [כ"א] אם אחד מוכה לכולם יכול לערב בפרוסה:
 ח מערבין בפת אורז ועדשים אבל לא בפת דוחן:
 ט אם אחד מבני החצר רוצה ליתן פת בשביל כולם שפיר דמי ובלבד שיוזכרו
 להם על ידי אחר וכשוזכה בו פ צריך להגביהו (ו) מן הקרקע טפח [כ"ב] וצריך
 לזכות לכל בני החצר או המבוי [כ"ב] [ח] ולכל מי שיתוסף מיום זה ואילך: (ז) [כ"ד] [י"ב] ויש
 אומרים שאף על פי שלא יזכו בפירוש למתוספים עליהם לב בית דין מתנה

(א) לשנותו ח וזיתנו בבית (ח) אחר מפני דרכי
 שלום י ט ואפילו (ט) קמין יכול לגבות העירוב
 ולקבצו: הגה [כ"ב] (ט) והמנהג בזמן הזה (א) להניח העירוב
 (י) צניח הכנסת וכן נהגו מקדמונים [כ"ב] (ט) ונראה לי הטעם
 דעירובין שלנו יש להם דין שמוץ ואין צריך להניחו י צניח
 דירה ועיין לקמן סימן שפ"ו (י) שפ"ו (י):
 ד [י"ד] (ז) (י) צריך ליתן כל העירוב (ד) בכלי
 אחד ואם חלקו ונתנו בשני כלים אינו עירוב
 אלא אם כן נתמלא האחד ואז מותר [ט"ו] והוא
 שיהיו שני הכלים בבית אחד:
 ה מ צריך שלא יקפיד שום אחד מהם על עירובו
 אם יאכלנו חבירו ואם מקפיד אינו עירוב
 [ט"ו] לכך צריך לזוהר שלא לערב בדבר שתיקן
 לצורך השבת:
 ו אין מערבין (ה) יא בפרוסה אפילו היא
 גדולה הרבה אבל בשלימה אפילו קמנה מאד
 מערבין י ב [י"ז] ובלבד שיהא מהם [י"ז] כל כך שיהא
 בהם [ס"ו] בשיעור פ ומיהו אם ניטל ממנו יב כדי
 חלת נחתום שהוא אחד מארבעים ושמונה
 מערבין בה [י"ז] אפילו לא היתה טבולה לחלה
 ק ואם נפרסה וחיברה בקינם שהכנים הקצה
 האחד בתוך הפת והקצה השני בתוך הפרוסה אם
 אינו ניכר שנפרסה מערבין בה: הגה [י"ט] ויש
 שפירשו הא דאין מערבין רק צפת שלם היינו שכל העירוב
 צידד יהיה פת שלם ולכן נהגו לקבץ מכל ציח וציח מעט
 קמח ועושין חלה אחת שלימה ומערבין זה וכן המנהג
 פשוט בכל מדינות אלו [כ"ב] וצריך לזוהר שיהא צתלה כשיעור
 המפורש לקמן סימן שס"ח [ע"ה] [ג] [י"ט] ואף על פי
 שנשתייר מן הקמח ולא נעשה מכולו חלה אפילו הכי הוי
 עירוב דלא גרוע מאילו אחד מוכה לכולם יג ואלעמא דהכי נתנו קמחם ממחלה כן נראה לי:
 ז [כ"א] אם אחד מוכה לכולם יכול לערב בפרוסה:
 ח מערבין בפת אורז ועדשים אבל לא בפת דוחן:
 ט אם אחד מבני החצר רוצה ליתן פת בשביל כולם שפיר דמי ובלבד שיוזכרו
 להם על ידי אחר וכשוזכה בו פ צריך להגביהו (ו) מן הקרקע טפח [כ"ב] וצריך
 לזכות לכל בני החצר או המבוי [כ"ב] [ח] ולכל מי שיתוסף מיום זה ואילך: (ז) [כ"ד] [י"ב] ויש
 אומרים שאף על פי שלא יזכו בפירוש למתוספים עליהם לב בית דין מתנה

(ג) אהניח העירוב בבית הכנסת. נראה לי דאם הציח הכנסת
 או שאר ציח שמונה צו העירוב הוא בעינין שאסור לטלטל שם, כגון
 שאין שם עירוב מצדאות או שהוא חוץ לעירוב, אין כלום בציח
 עירוב, כיון שהטעם של עירוב חצירות כתב הטור [שם] דלאו חושבין
 כאלו כולן דרין בציח ציח וכל
 החצירות שייכים לשם, וכאן. אי
 אפשר לומר כן דהא אסור לטלטל
 שם מן החצירות. ואף על גב
 דאסור לטלטל הוא דרצון ואמרינן
 סימן ח"ט [ע"ה] [ג] כל שהיא
 מדרצון הוי עירוב דלא גרוע עליו
 צין השמשות, היינו לענין קניית
 עירוב שהוא צין השמשות, מה
 שאין כן כאן, ועיין מה שכתב
 סימן שצ"ד סעיף ב', אלא ייחמו
 צניח שמומר לטלטל שם. וכל שכן
 צמקוס שאין שם עירוב צניח כלל
 ואסור לטלטל מציח צניח שאין
 לעשות שם עירובי חצרות כלל, אם
 לא לאותן שמומרים לטלטל
 ממזכירם לאחר שמונה העירוב, כן
 נראה לי פשוט, וכן משמע
 בשו"ת רשב"ה [מכ"ה] סימן קח
 שנוביא צ"י סוף סימן ש"ע [עמוד
 קכז ד"ה תשובה], ע"ש. ועיין מה
 שכתבתי סימן שצ"ד [ס"ק ג]:
 (ד) בבלי אחד. דהא שמו
 עירוב, דהיינו שיהו כולן
 מעין רצין ומרוצין צו שלא ימחה
 זה בחצירו, אלא שומפות נומה
 ועריצה [רש"י] שם ס' א' ד"ה עירוב
 שמו: (ה) בפרוסה. משום איבה,
 שיצואו לידי מחלוקת שיאמר אני
 נותן שלימה ואתה פרוסה, ואפילו
 כולם צפרוסות שמה יצוא זה ליתן
 פרוסה וזה שלם. וזה דוקא בשבת
 ראשון, אבל אחר כך מותר אפילו
 צנשתייר כל שהוא כמו שכתב
 סימן (קס"ח) [שם] [ע"ה] [ד]:
 (ו) מן הקרקע טפח. ואם הניחו
 על ידו המלויה בציח צריך שיגביה
 ידו טפח. וכתב צ"י [עמוד קכז ד"ה
 וכמ] דמשמע מדברי הרמב"ם
 [עירובין א', י"ז] דאפילו אם נותנין כל
 אחד משלו צריך להגביה אחד טפח
 מטעם דליהוי היכרא. וצמקוסמא
 [עירובין פ"ו הלכה א'] איתא דאין
 צריך לזה כשהם נותנים: (ז) ויש

אומרים שאף על פי שלא יזכו. עיין מה שכתבתי בסימן שס"ח סעיף [קטן] ד'. וברכת העירוב עיין מה שכתבתי סימן שס"ח
 [סוף] סעיף [קטן] ד' מה שראוי להוסיף זה. ורש"ל [יש של שלמה] פרק קמח דצינה [סוף] סימן ל"ד כתב שיש להוסיף ולומר ולכל ימים
 טובים של שנה זו, ועיין סימן תקי"ח [ע"ה] [ג] [הגה]:

ביאור הגר"א

צינונים ארמ"א
 * אגור סימן תרס"א
 בשם מהרי"ל

ומרפסת פטורין לאו מהד טעמא ניבא, אלא צ"ש ומרפסת משום דלאו דירה ניבא ואכסדרה משום שאין לה פתח, וכן הא דהניא חייבת אינן צמד גווני, אלא צ"ש ומרפסת צפתוחין לציה ואכסדרה איירי צרומיתא, ואכסדרה הפתוחה לציה אפשר דהיא עדיפה וצבה ניחא לי צפוימיה וכעין דאמרינן צבאולי דמחוא, ואפשר דאכסדרה שאני לניהול לי צבורה, ואי אכסדרה לעולם פטורה אפי' צפתוחה לציה, ע"כ הרי"ה דהניא חייבת צרומיתא דוקא, והא דממעט יומא י"א צ"ש אכומרי"פ מציבא פרע לאלו שאינן דירה ז"ל דאכסדרה צבדי נקמה ועוקר מיטעמא לצ"ש ומרפסת, ולפי' זה קשה דמשמע דצ"ש אכומרי"פ כולבו הד טעמא אינה לבו, שאינן דירה, ואי צאמח צפתוחה לציה חייבת אפי' צאין לה מחיבה צרוח רביעית קשה למה מוקי הא דהניא חייבת צרומיתא לוקמה צפתוחה לציה, וזו נראה כונה ת"י יומא, אלא שיש שם ע"ש וז"ל ור"י אלפסי כו' חייבין במזוזה [צפתוחין לציה וקשה] דמתחילי לבו צ"ש ולא חייבין משמע דלא הוי עממי' משום דפתוחין לציה, [ר"ל דהו"ל למימר צ"ש אכסדרה ומרפסת של בית חייבין במזוזה ויהי' משמטי דבית מחייב את כל השייכים לו, ומדקתני סהם משמע דחייבין מזה ע"מ], ויש להשיב דהפריך לר"ה מצרייתא דקתני חייבות ליטיעו מצרייתא לציה פטורות ועוד מאי אצטריך לאשמועינן דפטורות הלא זו היא השויה צרומיתא ציומא, וז"ל דאשמועינן טעמא דצרייתא אי' אשמועינן דגם חיוב דרצנן ליבא.

שם צ"ש ועוד קשה לי כו' ואין נראה לדחות כו' אמאי פטורין ממזוזה כיון שפתוחין לציה, ר"ל אכסדרות שיש להן פלימין ופתוחין לציה למה פטורין, וע"כ הא דר"ה ודרבנן צאין פתוחין לציה, וא"כ מאי קשה לי מצרייתא וזו גם כונה ת"י סוכה ח' ז' שצובה לעיל סק"א.

ולדעת ת"י לעולם צ"ש אכומרי"פ חייבין מדרבנן, ואשמועינן ר"ה דאכסדרה אינה חייבת אפי' מדרבנן ובהיא דהניא חייבת צבאכסדרה רומיתא, ומשמע לפ"ז דאכסדרה רומיתא אינה חייבת אלא מדרבנן, ומשום שאין פנותיה עשויות כראוי לדירה. מיהו אי אפשר לישב לפ"ז הא דאמרו סוכה מ"ג א' ויבול שאני מרצה אף בצבנה צ"ש אכסדרה ומרפסת ת"ל בית כו' והתם אינו ענין למזוזה וע"כ דאכסדרה אינה בית דירה וכן צעירובין ע"כ צ"י מי שיש לו צ"ש אכומרי"פ כו' ה"ז אין חוסר עליו בית החצון כו' ה"ז חוסר, ו"ל דאין ה"ז דמה"ט אין אכסדרה דירה מיבול מדרבנן אכסדרה דירה צומן שיש לה פלימין, והוא נקטו דעת הר"י דהא דאמרינן אכסדרה רומיתא חייבת היינו צאמח פתוחה לציה, ואע"ג דלאו דירה היא מה"ט מ"מ חייבת מדרבנן, ובזמן דאין לה פלימין פטורה אף מדרבנן, והיינו דהניא אכסדרה פטורה, והא היא פתוחה לציה חייבת מה"ט, דפלימיה חשיבי פלימין, כיון שמשמשה כניסה לבית [ודברי הר"י הכי דייקא דכשהציה הרי"ה דאכסדרה רומיתא לא היא דאיירי צפתוחה לציה וכשהציה הרי"ה דפתוחה לבית חייבת לא התנה דדוקא צרומיתא] והא דדר צ"ש אינו חוסר אע"ג דצ"ש פתוח לציה, שאני התם דהציה אינו שלו, וכן אינו חוזר מערכי המלחמה כיון דהציה אינו שלו, ואפשר דכה"ג פתח בית השער פטור מן המזוזה, ואפשר דעל הדר צבית לעשות מזוזה צפתח צ"ש, ולפי' ת"י דצ"ש חייב מדרבנן אפשר דה"י חייב.

שם בית ארזיקי כו' ולאמלא כו' לא ה"י זה הייב כו', נראה דמפרש כי ארזיקי יש לי ג' פתחים, אחד שניכסין בו מן השוק לצ"ש, ואחד שניכסין בו מצ"ש לחצר ואחד שניכסין בו מצ"ש לבית, דאם אין בו רק צ' פתחים אחד מחצר לצ"ש ואחד מצ"ש לבית, היינו צ"ש של בית דמודה צבה הר"ה, מיבול אף צ"ש פתחים דברי רבנו ז"ל ז"ע, דהא דפטר הר"ה צ"ש הפתוח לחצר הוא לענין פתח שמן השוק לצ"ש אבל פתח שמצ"ש לחצר היינו שערי חליפות שחייבין במזוזה ולא נתקן צבה הר"ה.

שם המזוזה נתנה כו' וצרייתא מן החצר לצ"ש, נראה דיש כאן ע"ש וז"ל וצרייתא מן צ"ש להחצר כיון דחייב להחצר משום שמוילך לבית ודאי נתנה המזוזה צימין הכניסה לחצר.

ז הגרע"א צו"ד סו' רפ"ו ס"ג כתב דהדר פנימי שאין בו דע"ד דפטור מן המזוזה, לריך לקבוע מזוזה צימין הכניסה מחדר לבית החיטון דכיון דהדר הפנימי אין בו דע"ד מחיחס הפתח לבית החיטון שיש בו דע"ד, ויש לשאל לפ"ז האם יש חדר צ"כ פנימי והא הפתח חייב במזוזה צימין הכניסה מצ"כ לבית, ומשום נקיון אפשר לכסות וכש"כ צומן שהדלת לפנים של צ"כ דאפשר לקבוע מזוזה בחוץ, ואמנם למשי"ב לעיל סימן קס"ה מוכח דאין זה כלל דצומן שחדר הפנימי פטור שדין את הפתח לחדר החייב, שהרי צ"ש הפתוח לגינה ולקטניות איבא מאן דפטר את פתח הפתוח לגינה ולא אמרינן כיון דגינה פטורה נשדי להאי פתח לצ"ש, אלא אין קו"ל כיון דדירה בית השיצה עפי' שדין להאי פתח לצ"ש, וכמו כן יש לקיים דעו של הגרע"א ולומר דבית שיש בו דע"ד חשיב עפי' ושדין לה להאי פתח צחר חדר החיטון החשוב, אבל בהדר צ"כ אין הדיון כן שהרי שמו"ש צ"כ חשיב דירה דמוכח יומא י"א צ' דצ"ש ממעט משום שאינן דירה וצ"כ ממעט מפני שאין עשוי לכבוד, אבל דירה הוא, וכיון דדירתו חשובה הפתח מחיחס אליו ולא לבית החיטון ולא דמי לגינה, וגם אין מפקיד מה שאין בו דע"ד כיון דראוי לתשמישו, והלכך לעולם פתח צ"כ פטור מן המזוזה.

ג יומא י"א א' ואקרא דכזי גופה חצבי מזוזה, נראה דהיכה כיפה צבויב צאורך גדול ועל הכיפה צין לבית אסורים, וצויה אחת תחת הכיפה היו צביות מעלות לעלות לכזי, ושאלו אצוי דלחייב השער במזוזה כדון שערי מדינות והשיב לו דלא צבנה לשער אלא לחיזוק הכיפה, ופריך לו דמ"מ חשיב צבית שער לכזי, ואפשר דמעלות היו צביות לאחר שאלו מתחת הכיפה, שהרי כל אורך הכיפה נחשב למזוזה והוא כניסה לכזי, ואפשר שצתחלת הכניסה תחת הכיפה היו מזוזה בולעות, ויש לעי' מאי פריך דחצבי מזוזה צבצול דדרך השער נכנסין לכזי הא כבר השיב לו דלחיזוק עבדי ומבואר צמנחות ל"ג צ' דאכסדרה הפתוחה לבית פטורה מן המזוזה משום דפלימיה לחיזוק חקרה עבדי, ולפי' הר"י צפתוחה לבית קיימין [וכמש"כ לעיל] ואפ"ה פטורה, וע"כ ז"ל לדעת הר"י דגרסינן אקרא דכזי גופי' ליצעי מזוזה [ע"י צת"י דאות דגרסי הכין] ור"ל דתחת הכיפה ליהשצ צית דהיב שם ציה דירה לשומר וכיון שיש שם ד' מחילות וגג הוי בית וד' מחילות נעשו ע"י אורח הפתח אע"פ שאין שם דלתות, [ולפ"ז מוכח דצתחלת הכניסה תחת הכיפה היו מזוזה בולעות כמש"כ לעיל] ואף אם צבוק אקרא דכזי לא היו מזוזה מ"מ צ"י מחילות נמי חשיב צית, ולגי' רש"י ע"כ מוכח כאן דכל שהשער מולך לבית לא אמרינן לחיזוק חקרה עבדי דודאי ניחא לי צמנחות, וסוגיא דמנחות צאין אכסדרה פתוחה לבית ומ"מ אי אינה לה פלימין חייבת מדרבנן.

אחי"ב ראיתי שדעת ת"י דצאמח צ"ש ומרפסת שקולין הן, שאין צבס דירה אלא מעבר לבית, אבל אכסדרה עשוי' לישב צמוכה לאויר ופעמים היא פתוחה לבית, וצבול אופן דירתה חשובה דירה, אבל ר"ח פטרה ממזוזה משום שאין מקפידין על פתחה ורואין שחבא רוח רביעית פתוחה לברצות אורה, ופלימיה לחיזוק חקרה עבדי, וא"כ הא דהניא צ"ש אכסדרה

ד כ"י המ"א [כ"י ש"ה סק"ו] דר"ה על ד"ה שאמרו צבית צמהעבר עם העיר, היינו מרצועים, וצמ"צ צבכ"ל ד"ה ארבע כתב דאחרונים ז"ל השיגו עליו מכה דיו"ד סו' רפ"ו שסתם צבוי"ע כהר"מ, ואמנם כבר הכריע בע"ז או"ח ס"י חל"ד צבאיות מכריעות דשערו ד"ה, מרצועות, וכי גם הר"מ סובר כן, והלכתא צבצרחי צמקום שראייהו"כ מצריעות, ואף לפי מה שפי' הר"ה צ"ש דכ"י כהר"מ יש לנו לתפוש דברי הר"ה שחבא צתרא, והלכך אין לנו כאן מדברי המ"ה שאין להקל צפתוחה מ"ה על ד"ה. **ל** ובח"ס כ"י ר"פ כ' לדחות ראיה בע"ז מסוכה עגולה ח' א' דלמ"ד ד"ה צעין מרצוע, דמזוזה מחמירין עפי', והא דאמר

ד כ"מ ממנה
 עירובין
 ה רמב"ם
 מהירושלמי
 ו מ"מ ע"י סי
 ט"ג וטע"ג
 ז שפלי לקט
 ח שמואל מ"ט
 ט רבה שם
 י רב הונא לא
 יא רש"י
 יב משנה פ"ה
 יג מ"א סי
 ט"ה ס"ק ו'
 ט"ז ש"ן סי
 רפ"ו שהעיקר
 כהר"ש ועין
 ט"ז סי' תרל"ד
 דגס הרמב"ם
 ס"ל הכי דלא
 כ"י ולרמב"ם
 שהב"א מ"א
 ע"ש ברמב"ם
 יד סוכה שם
 טו ע"י מ"א רס"י
 רס"ט
 טז מ"א
 יז משנה גיטין
 נ"ט
 יח מהר"ק
 יט רשד"ם
 כ נספס הגדולה
 כא מ"א
 כב גמרא גיטין
 ק'
 כג (ופרש"י
 דחוק קמ"ע ע"ש
 נח"ט)

עירוב באחד הבתים ונעשו כאילו כולם דרים באותו בית בשותפות הרי אין כאן אלא דירה אחת ושאר הבתים הם כחדרי דירה זו והכל רשות אחת והוא הדין והוא הטעם בטלטול מחצר לחצר שאצלה לענין כלים ששבתו בבית כמו שיתבאר בסי' שע"ב (סעיף א') :

ב יושבי אהלים או סוכות ו כן מחנה שהקיפוהו מחיצה אין מטלטלין מאהל לאהל עד שיערבו כולם אלא אם כן הולכים למלחמה שאז פטרום חכמים מעירובי חצרות ומנטילת ידים (ואפילו היא מלחמת הרשות) במה דברים אמורים במחנה הקבוע ועומד שם ימים אבל שיירא ההולכת לדרכה ו נחתו שם מפני השבת פטורים מלערב מפני שאין אותם אהלים קבועים להם שם וכמעורבים הם :

ג בתים שבספינה צריכים עירוב אף על פי שיש לספינה מחיצות ורשות היחיד היא אבל אותם שאין להם בתים הרי הם כשרויים בחצר אחת ואינם צריכים עירוב (וכן אינם אוסרים על הדר בבית שבספינה ואין צריך לערב אלא אם כן הם שנים בשני בתים שאז הם אוסרים זה על זה בלי עירוב) ואימתי הספינה היא רשות היחיד ודין הטלטול ממנה לים נתבאר בסי' שנ"ה (מסעיף ב') :

ד הבית שמניח בו העירוב אין צריך ליתן פת שהרי העירוב אינו אלא שנחשבים כאילו כולם דרים שם והרי בעל הבית זה דר שם ואין צריך שיהיה בעירוב שוה פרוטה כדי שעל ידו יהיה נקנה להם בית זה לדור בו אלא די במה שנחשבים שהם דרים בו אף על פי שאינו קנוי להם לדור בו ולפיכך מניחין עירוב אפילו בבית של קטן אף על פי שהקטן אין לו דעת להקנות להם ביתו וכן י קטן יכול לגבות העירוב ולקבצו ולהניחו בבית ואף על פי שאין לו במעשה הקטן כלום מכל מקום העירוב נעשה מאליה כשהונח בבית ואפילו הונח שלא לשם עירוב כמו שיתבאר (ומכל מקום ע"י נכרי אסור לקבצו לכתחלה שהנכרי אינו נאמן עליו) :

ה הואיל והעירוב הוא משום דירה אין מניחין אותו אלא בבית הראוי לדירה אבל לא באכסדרה ומרפסת ולא בבית שער שאע"פ שהוא בית גמור אינו ראוי לדירה מפני העוברים דרך עליו ולא בבית שאין בו ד' אמות על ד' אמות שאין דירתו חשובה דירה (ואפילו י הוא ארוך הרבה אם אין ברחבו ד' אמות אינו חשוב דירה כמ"ש ביו"ד סי' רפ"ו) ולכן אינו אוסר בחצר ובמבוי י אעפ"י שלא עירב עמהם :

ו והמנהג בזמן הזה להניח העירוב בבית הכנסת אף על פי שבית הכנסת אינו ראוי לדירה מפני קדושתו אף שהוא בית גמור שהרי הדירה הוא מקום האכילה ו ואסור לאכול בבית הכנסת אם לא הלומדים שם כמו שנתבאר בסי' קנ"א ויש שנתנו טעם למנהג לפי שעירובין שלנו יש להם דין שיתוף מבואות דהיינו שכל החצרות והבתים שבמבוי משתתפין יחד בעירוב זה ושיתופי מבואות אין צריך להניחו כלל בבית דירה רק שיהא במקום המשתמר בלבד כמו שיתבאר בסי' שפ"ו (סעיף א') ומקומות שאין להם לחי או קורה למבואותיהם או שבית הכנסת אינו במבוי המתוקן בלחי או קורה שאין מניחים שם עירוב בבית הכנסת כמו שנתבאר בסי' שס"ה (סעיף ו') אעפ"כ מותרים לטלטל בבית הכנסת (וממנו לחצר בית הכנסת ואפילו אם יש שם דירה אחת בחצר בית הכנסת אלא אם כן יש בה שתי דירות שאז הן אוסרות זו על זו עד שיערבו ביניהן ואם לא ערבו אסור לכל אדם לטלטל בחצר בית הכנסת אבל אם אין בה אלא דירה אחת ניתנית כולה לדירה זו) ואין אנשי בית הכנסת אוסרים עליה הואיל ובית הכנסת אינה בית דירה (וכמ"ש בסי' שע"ו) (סעיף א') גבי חורבה שאצל בית דירה) וכל בני העיר נעשו כאורחים לגבי דירה זו ומותרים ג"כ לטלטל מחצר לבית הכנסת ולדירה זו כמו שמותרים בשאר חצרות שאין בהם אלא בית אחד :

ז אם רגילין ליתן תמיד את העירוב בבית ידוע אין להם לשנותו וליתנו בבית אחר מפני דרכי שלום ואפילו יש י קצת טעם לשנותו אין משנין אבל אם יש טעם גדול משנין ואם י בתחלת הנחתו שם התנו לשנות מותרים לשנות ואם כן בעל הבית זה או שמכר ביתו לאחר אף על פי כן אין משנין כשלא התנו מפני שענין הדרכי שלום בכאן הוא כן משום חשד שלא יסברו שחושדין י בעל הבית זה

שגונב פת מן העירוב לידו מחלוקת עמהם ו אותו בבית בחנם וכן לשנות ליתן לא ח צריך שלא יקפיד אינו עירוב כי מה י אחד בחבירו אלא ש שתיקן לצור ט צריך ליתן כל ד שהרי עירוב שמו י אם נתמלא כלי הז ל אין מערבין בפרוסו יתן שלימה ויאמר נוחה ועריבה ואפילו לקלקולו שאחד יתן היא קטנה מאד ובלבו שס"ח (סעיף ג') ואם מערבין בה ל אפילו אינם יודעים שלא ה יבואו לידו מחלוקת השני בפרוסה אם א גמורה כמו שנתבאר נ יבואו לידו מחלוקת שכאן אין לחוש למחי כל העירוב ביחד שיד לקבץ מכל בית וביה להזהיר להשמש שיד שנשתייר מן הקמח ו קמחם מתחלה שלא לחבירו במתנה שאם שיהיה עירוב בענין א כמו שיתבאר מכל מקן שיזכה בו בשביל כולנו שאומר שאם לא זיכה לכתחלה ובפרט אם ה העירוב להרב שיזכה מטעם שיתבאר בסי' ע על תנאי כמו שיתבאר ימתין עד ערב שבת וז יא אין מערבין עיו יב מט אחד מבני ז

שלמן זיון ב"ר
 ב"ר ג'ג'ג'ג'
 1312 512

ספר אור שמה

חובר ברצון אבינו שבשמים
על כל ספר משנה תורה לרבינו משה ב"ר מיימון ז"ל

כרך ראשון
על ספר המדע אהבה זמנים

מאתי

מאיר שמחה כהן מדווינסק (דענאבארג מלפנים)

בהרב המפורסם ר' שמשון קלונימוס זללה"ה

בהגאון המפורסם בדורו ר' חנניה כהן זצלה"ה

[נוסח שער דפוס ראשון שיצא לראשונה בין השנים תרס"ב - תרפ"ו]

וכעת יוצא לאור במהדורה מאירת עינים
מוגהת ומתוקנת עם ביסוק וקיטוע ותיקוני אלפי טעויות וציוני מראי מקומות
ובתוספת מפתחות מקורות וערכים מפורטים

ונוסף לכל זה

ביאורים והערות **אורה ושמחה** אשר לוקט בו מספרי

גדולי האחרונים הדנים בדברי רבינו בתוספת הערות והארות

ונלווה אליו גליונות הגרא"ז מלצר זצוק"ל וכן משאר רבותינו זיע"א

נערך בעזה"י החונן לאדם דעת

על ידי

מיכאל דוד בלאאמו"ר הר"ר יששכר דוב שליט"א קריצלר

פה בני ברק יצ"ו תשע"ה

→ פרק א' הלכה כ', דצית הכנסת מקרי הדיוט לנגד הר הצית.

שבנגעים גם כן מטמא, כיון דליכא קיר קירות חייב במזוזה! L

הלכה ג או שהוסיף בו' אף אות אחת בו'. נ"ב. כמו שכתב פרק ז' (הט"ז) שהימר כחסר.

הלכה ה היה מקצתו מקורה ומקצתו אינו מקורה.

הלכה י ומחנכים את הקמנים.

צירוף קירי לחלק קירי לחיוב מזוזה

פירוש, אף שאין בו ד' ע"ד בקרוי"י מלטרף השאינו מקורה לשיעור ד' אמות, דכן אמרו (מנחות לג, ב) פתחי שמאי פטורין מן המזוזה, זה דוקא כשהפתח צלל תקרה פטור, אבל אם הפתח במקרה חייב במזוזה, אף על פי שהצית אינו מקורה, ועיין פ"ג מהלכות שניס ה"ו, כן נראה לי בדעת רבינו.

נ"ב. יעוין מש"כ בסוף הלכות נחלות (פי"א ה"י) צוה.

שם. השובר בית בה"ל בו' פטור בו' ל' יום.

פירושו משום דאמרו פ"ק דרה"ש (ו, ז) דלא טרח אינש למיגר פחות ממלתין יום, ולכן סתם שכירות צית שלשים יום, יעוין ש"ך סימן שי"ב בחו"מ ס"ק ז', ודברי מוספות בחולין דף ק"י ע"ב ד"ה טליה שאלה בו' שכתוב דאין סתם שכירות ל' יום ז"ע, וכן פונדק השוכר או שאלו לנשואין ל' יום, מוספתא מניעא (פ"ח ה"א) הוצאה בהלכות וברבינו (הל' שכירות פ"ו ה"ז), ויעוין מוספות שבת ריש שאלל (קמח, א ד"ה שאלל).

טעם פטור מזוזה בדיוט לפחות מלי יום [בחז"ל]

סיבת פטור לשכת האבן ממזוזה [כיוון דאין נכנסים לשם]

הלכה ו כל השערים שהיו במקדש בו', חוץ בו'.

בתוספות (יומא י, א ד"ה חוץ) תמהו אמאי לא חשיב נמי לשכת צית האבן, שצה היה

דירה לכהן השורף הפרה, וע"ש מה שתרלו. ונראה, דבגמרא (שם) מפרש דפלגי צוה ר' יהודה ורבנן, דרבנן סברי דירה צע"כ שמה דירה, ור' יהודה סבר לא שמה דירה, הרי דאף על גב דדר מדעמו, כיון דהוא מוכרח להיות צה חשיב לה צע"כ, ולא שמה דירה. לכן נראה דגם לרבנן דוקא במקום שאנשים יכולים לבוא אליו חשוב צית, אבל לשכת צית האבן שאחיו הכהנים אינן נוגעין בו ואסור לבוא אליו איש זולתי הוא לבדו, ודאי לא הוי דירה, ודו"ק. ויעוין רש"י עירובין דף ט"ו ע"א צד"ה משום דהוי דירה שתשמנשה לאויר כו' יעו"ש.

הלכה ז בית התבן בית הבקר בו' פטורין בו'.

פרק ו

← הלכה ב ואם יש בו כדי לרבע ד"א על ד"א בשוה אף על פי שהוא עגול או בעל חמש זוויות.

דאף על גב דלגבי נגעים אינו מטמא (גזיר ה, ב) בכ"ז צית מקריא, רק דלימנעט מקיר קירות, ומייב במזוזה! L

חילוק צורת בית לעיני מזוזה מנגעים

אורה ושמחה

ז' מאפר פרה, הרי דלא נמנעו מליכנס עמו כדי להזות עליו.

ועע"ש משה"ק ג"כ מלשכת פרהדרין שמצינו בזה כמה שיטות בגמ' דאי סבירא לן טומאת מת דהויה היא בציבור ולא הותרה, א"כ הוצרכו להפריש את הכה"ג מטומאת מת, ולפיכך גם כה"ג היה לבדו בלשכת פרהדרין ואין כל אדם נכנס אליו שם, וא"כ מוכח דאף הנמצא במקום שאין בני"א נכנסים אליו שם חייב במזוזה, דלא מסתבר דלדידהו לא היה מזוזה בלשכת פרהדרין.

י' לפימש"כ כאן רבינו, נראה לדון לענין בית האסורים שנמצאו בו אסירים יהודים, ואין לאנשים אחרים היתר כניסה לבקר אותם שם, דלכו"ע ל"ש דירה, ופטור ממזוזה. [ועי' בברכי יוסף בגליון השו"ע [יוד"ס סי' רפ"ז סעי' ד'] שהביא בשם ס' בית הלל שכתב דבית האסורים פטור ממזוזה, וטעמא משום דאינה דירת כבוד, והברכ"י עצמו נימק באופ"א משום דלא חשיב אלא דירת ארעין.

7 ← ז' וע"ע בשו"ת מהרי"ל דיסקין [חלק הכתבים סי' כ"ג] דנחית ג"כ לבאר בש"י הרמב"ם דחלוק בין דיני צורת בית לענין טומאת נגעים דשם בעינן ד' קירות, מלענין חיוב מזוזה דסגי בשם בית, ולא בעינן ד' קירות, ויעו"ש מש"כ לבאר לפי"ז בשיטת הרמב"ם.

ז' עיין מש"כ בהערה הקודמת, ושייך גם לכאן.

ח. בפ"י רבינו מנחם כאן נקט בדעת הרמב"ם דחייב במזוזה כשהקירוי הוא כנגד המזוזה, וז"ל: "אם הקירוי אצל הפתח חייב, נראה לי דיש במקורה ד' על ד', ופשוט הוא", עכ"ל.

ט. בס' שמועת חיים יומא [י' ע"א] נתקשה טובא בדברי רבינו כאן, דלא מצינו שום איסור לבא ולהכנס ללשכת הכהן השורף את הפרה, דדוקא לנגוע בו לא היו נוגעים מחשש טומאה, אבל לא היו מפרשים ממנו בני אדם מחשש שמא ימותו עליו פתאום, וכן היו מזין עליו כל

Abadi, Yisrahel

שו"ת

אור יצחק

חלק ב'

כולל
שאלות ותשובות וחקרי הלכות
בעניני או"ח ויו"ד
וענינים שונים

מאת
הצעיר יצחק עבאדי
ראש כולל אהל תורה

ירושלים - ליקווד
תש"ע

פי שבכל הספרים אין כתיב כן אלא בית שאין בו ארבע אמות, רב אלפס [הלכות קטנות סוף מזוזה] גורס שאין בו ארבע אמות על ארבע אמות, דמסתבר דלא חזי לדירה בענין אחר, ודלא כמו שכתב הרמב"ם ז"ל שאם היה ארכו יותר על רחבו הואיל ויש בו לרבע ארבע אמות על ארבע אמות חייב במזוזה, דארבע אמות על ד' אמות בעינן לכל הנהו דקחשיב בברייתא בפ"ק דסוכה, עכ"ל.

והא לך לשון הרמב"ם בפרק ו' מהלכות מזוזה הל' ב', בית שאין לו ארבע אמות על ארבע אמות פטור מן המזוזה, ואם יש בו כדי לרבע ארבע אמות על ארבע אמות בשוה אע"פ שהוא עגול או בעל חמש זוויות, ואין צריך לומר שאם היה ארכו יתר על רחבו, הואיל ויש בו לרבע ארבע אמות על ארבע אמות חייב במזוזה, ע"כ. ולכאורה דיוקן של הרא"ש הוא ממ"ש הרמב"ם ואם יש בו כדי לרבע ד' על ד', וכן ממה שכתב בסוף דבריו הואיל ויש בו לרבע וכו'. משמע שאין פה רבוע של ד' על ד' אלא שאפשר לרבע, דהיינו אם תעשה השבון של כל השטח תוכל להוציא ממנו ריבוע של ד' על ד', ועל זה חלק הרא"ש.

והנה בודאי שאם זה כוונתו של הרמב"ם, אין אחר דברי הרא"ש כלום, דהא ודאי אם יהיה מקום אמה על ט"ז אמה אינו ראוי לדירה בפועל, וא"כ מה יתן לי מה שאפשר לעשות השבון ולרבע ממנו ד' על ד', הא זה לא יעשנו ראוי לדירה.

אלא דניחוי אגן מה כוונת הרמב"ם, חדא: דמה הלשון אומרת: ואם יש בו כדי לרבע ארבע אמות על ארבע אמות בשוה, ר"ל מה כוונת הרמב"ם במילת בשוה. ועוד: מה כוונת הרמב"ם שאמר שעגול או בעל חמש זוויות שחייב, הוא יותר חדוש מאשר ארכו יתר על רחבו, שבארכו יותר על רחבו אין צריך לומר שאם יש לרבע חייב, דלמה זה יותר פשוט מזה או יותר חדוש.

ומן השמים האירו עיני, ומצאתי בהלכות טומאת צרעת פרק י"ד הל' ו', שכתב הרמב"ם וז"ל: אין הבית מטמא בנגעים עד שיהיה בו ארבע אמות על ארבע אמות או יתר ויהא לו ארבעה כותלים וכו', אבל אם היה בו פחות מארבע אמות על ארבע אמות או שהיה עגול או שהיה בעל שלשה כותלים או בעל חמשה וכו' אינו מטמא בנגעים, ע"כ. ומקור הדין הזה הוא מפרק י"ב דנגעים משנה א', וכן הוא בנזיר [דף ה' סע"ב] תנו רבנן בית עגול דיגון טריגון פונטיגון אינו מטמא בנגעים, מאי טעמא למטה הוא אומר קיר קירות למעלה הוא אומר קיר קירות הרי כאן ארבע. והיינו שצריך להיות לבית ארבע זוויות עיי"ש ברש"י ותוס'. והנה בדין נגעים אפילו אם יש בו הרבה יותר מד' על ד', אם אינו רבוע ממש אינו מטמא בנגעים.

ולפי זה כוונת הרמב"ם בהלכות מזוזה, דלא תימא שנלמד דין מזוזה מנגעים לפטור כל שאין לו ד' זוויות, לכן כתב הרמב"ם שכל זמן שיש בו רבוע של ד' על ד' אע"פ

שאלת: על מה שאמרת שמשקוף העשוי לחיזוק תקרה [ולא לצורת הפתח] דינו כמזוזות העשויות לחיזוק תקרה שפטורות ממזוזה כמבואר בסוגיא הנ"ל, דזיל בתר טעמא, שכמו שמזוזות שעשויות רק לחיזוק ולא לצורת פתח פטורות, ה"ה במשקוף. והוקשה לך שמרש"י הנ"ל לא משמע כן, שכתב שגם המשקוף מחזיק את הסכך, וא"כ היה לגמ' לומר שאכסדרה פטורה לפי שאין לה לא פצימין ולא משקוף - שאין עשויין אלא לחיזוק תקרה.

תשובה: קודם שנשיב בזה יש לעיין בלשון רש"י הנ"ל, דצ"ע למה היה צריך רש"י לומר שיש דופן מעט המחזיק הסכך, הא אפשר להחזיק הסכך גם ע"י שאר הדפנות.

ונראה דרש"י כתב כן כדי להבין הגמ' בהמשך, שאמרה: שאפי' יש לאכסדרה פצימין פטורה ממזוזה, דהני פצימין לחיזוק תקרה הוא דעבידי. ועל כרחק הכוונה במה שאמר לחיזוק תקרה הוא על המשקוף ברוח רביעית הבולט למטה מתחת הסכך ועמודים אלה הם המחזיקים אותו, וקרי ליה לדופן הנ"ל הבולט מלמעלה תקרה. ואם הפצימין היו עשויין כדי לעשות לאכסדרה צורת הפתח, אז ודאי גם המשקוף הבולט מלמעלה היה לשם זה.

ועתה מובן גם שאלתך, דאין צורך לומר שאכסדרה פטורה משום שאין לה לא מזוזות ולא משקוף, כי באמת עיקר הטעם הוא מפני שאין לה מזוזות ולכן ממילא אין לה משקוף.

ואדרבא רש"י הוכרח לומר שיש דופן בולט מעט מלמעלה, דאם לא כן מאי ס"ד דפצימין יועילו למזוזות (אף אם לא נאמר לחיזוק תקרה הוא דעבידי), דהא עדיין חסר לך משקוף מלמעלה, ולכן כתב רש"י שיש דופן מעט מלמעלה.

סימן נ"ב

מזוזה בחרר שאין בו ד' על ד'

7 ← **שו"ע** יו"ד סי' רפ"ו סעי' י"ג.

כתב המחבר וז"ל: בית שאין בו ד' אמות על ד' אמות פטור, ואם יש בו כדי לרבע ד' אמות על ד' אמות בשוה אע"פ שארכו יתר על רחבו או שהוא עגול או בעל ה' זוויות חייב, ע"כ.

הנה אמרתי לברר דין זה שכתב המחבר שבית שאין בו ד' על ד' שפטור ממזוזה, וזה החילי:

כתב הרא"ש בהלכות קטנות [מזוזה סי' ט"ז], גרסינן בסוכה [דף ג' ע"א] ת"ר בית שאין בו ארבע אמות על ארבע אמות פטור מן המזוזה ומן המעקה כו', אף על

שהוא עגול או משולש חייב במזוזה, אבל ודאי שצריך שיהיה אפשר לתת בתוך החדר הזה ריבוע של ד' על ד' אמות ממש, וזהו שאמר: ואם יש בו כדי לרבע ארבע אמות על ארבע אמות וכו'. ועתה מובן היטב מה שהוסיף הרמב"ם: שאין צריך לומר שאם היה ארכו יתר על רחבו שחייב שזה גם בנגעים מהני, אלא אפי' עגול או בעל חמש זוויות שלא מהני להקרא בית לנגעים, כאן אם יש בו לרבע באופן הנ"ל מהני.

וזה גם כוונת הרמב"ם שכתב: ואם יש בו כדי לרבע ארבע אמות על ארבע אמות בשוה, הוסיף תיבת בשוה ללמדנו דלא סגי מה שאפשר להוציא מהחדר שטח ד' על ד' בחשבון, אלא צריך להיות ד' על ד' בשוה, והיינו שיש בחדר הזה השטח הנ"ל חוץ ממה שמתפשט לצדדים ולכל העברים.

והנה ברמב"ם הלכות עירובין פ"ג הל' ב' כתב וז"ל: וכן חלון שבין בית לעליה אם רצו מערבין עירוב אחד אע"פ שאין ביניהם סולם, והוא שיהיה בו ארבעה על ארבעה, היה חלון עגול אם יש בו כדי לרבע בו ארבעה על ארבעה הרי הוא כמרובע, ע"כ. ועיי"ש במגיד משנה וטראה שודאי כוונת הרמב"ם שצריך שיעור ארבעה על ארבעה מרובע ממש חוץ ממה שמתפשט לצדדין. (ועייין ברמב"ם הלכות שבת פרק י"ב הל' י"ט שג"כ כתב שם מלת בשוה, וצ"ע מה כוונתו בזה, וז"ל שם: העוקר חפץ מרשות הרבים ממקום זה והניחו במקום אחר ברה"ר וכו', אם היה ביניהן חמש אמות ושלשה חומשי אמה בשוה הרי זה חייב שהרי העביר החפץ חוץ לאלכסונו של מרובע, ע"כ). וראה באור זרוע הל' עירובין סי' קנ"ו שהעתיק את דברי הרמב"ם בלא תיבת בשוה).

אחר כך מצאתי מפורש באור שמת על הלכות מזוזה שרמזו למה שכתבתי במילים אחדות, וז"ל: דאף על גב דלגבי נגעים אינו מטמא, בכל זאת בית מיקריא רק דאיתמעיש מיקיר קירות, וחייב במזוזה, ע"כ. והדברים מאירים.

והנה הט"ו בהל' סוכה סוף סי' תרל"ד האריך לבאר את דברי הרמב"ם, ומה שכתבתי נכלל הכל בדבריו חוץ ממה שהבאתי לבאר מהלכות נגעים. ותמה מאוד על הרא"ש הנ"ל שלמד שהרמב"ם חולק בדבר, וכן על הב"י בהל' מזוזה [סי' רפ"ו בנדמ"ח עמ' רס"ד], דהא ודאי גם הרמב"ם מודה שבעינין ד' על ד' ממש. והוכיח כן מדברי הרב המגיד בסוכה עיי"ש, והדברים פשוטים.

ובענין סוכה שם ג"כ כתב המחבר כלשון הנ"ל, וז"ל: אם היא עגולה צריך שיהא כדי לרבע שבעה על שבעה, ושם ס"ל לרוב האחרונים דצריך מרובע ממש, ולא מועיל מה שאפשר לחשוב בשטחה מ"ט טפחים, עד שהקשו מאי שנא סוכה ממזוזה, ולהנ"ל לק"מ דאיה"נ גם במזוזה הוא אותו דין. וכן בכל שאר דיני ד' אמות שנזכרו בסוכה [דף ג'

סע"א] צריך ד' אמות על ד' אמות ממש, וא"כ לכאורה אין חילוק בין הדברים. ועי' בחזו"א יו"ד סי' קס"ט אות ד', שגם כן הביא את דברי הט"ו הנ"ל וכתב והלכתא כבתראי במקום שראיותיהם מכריעות. ושם באות ה' ציין לשטמ"ק בב"ב דף י"א ע"א שס"ל לרשב"א גבי מזוזה דבעינין ד' על ד' בשוה ממש. ועי' גם חזו"א בב"ב סי' ו' סוף אות ט', שג"כ הסכים שם עם דברי הט"ו הנ"ל להלכה.

ולהלכה למעשה, הנה המחבר הנ"ל בהל' מזוזה העתיק את לשון הרמב"ם כמו שהוא, ואע"ג שבב"י הנ"ל כתב שהרמב"ם חולק על הרא"ש, וז"ל: ולענין הלכה נקטינן כהרמב"ם דהא לא פליג עליה אלא הרא"ש, ולישנא דארבע אמות על ארבע אמות שלמד ממנו הרא"ש אינו מוכרח דכל שיש בו לרבע אמות על ארבע אמות בכלל ארבע אמות על ארבע אמות הוא, וכל שיש בו לרבע כן ראוי לדירה הוא, ע"כ. מ"מ אין הלכה כן למעשה, דהרי מדויק היטב כלשון הרמב"ם שאדרבה ס"ל כדין הרא"ש שצריך לרבע ממש, [ועוד דמה שכתב הב"י שהוא ראוי לדירה אינו מוכרע, דהא ודאי שאמה על ט"ז או חצי אמה על ל"ב הגם שראוי לרבע ד' על ד' אינו חשוב ראוי לדירה כלל, וא"כ מי מפסי מה ראוי לדירה, ואין לנו אלא השיעור שאמרו חז"ל ד' על ד'.

ואני אומר דמן השמים סייעו שהמחבר יביא כאן לשון הרמב"ם כמות שהוא, דהאמת היא שאין כאן מחלוקת בין הרא"ש והרמב"ם ושניהם לדעת אחת כיוונו שצריך שיהיה בתוך הבית ריבוע של ד' על ד' ממש.

והדברים נעלמים איך נעלם כל מה שכתבנו מהרא"ש והטור וב"י והש"ך ביו"ד [ס"ק כ"ג, ועיי"ש שכתב (לשיטתו) שהרא"ש לאו יחיד הוא אלא שכן ס"ל גם לרבינו ירוחם], והגר"א [בס"ק י"ג], וכמו שתמה הט"ו הנ"ל.

ולמעשה גם אין לקבוע מזוזה אפילו בלי ברכה אם אין שם רבוע ממש, דהרי הוא כגונזה, ואסור להביא לכתבי הקודש לידי גניזה.

וע' בשלמת חיים סימן תקע"א, שכתב דמזה שלא הזהירונו הראשונים והפוסקים לעשות מזוזה בחדר קטן מד' על ד' כשאינו נעשה לבית דירה אלא להניח חפצים משמע דלא כהחמודי דניאל, וסיים וז"ל: והנה להם לישראל, ואם אינם חייבים אנחנו מפסידים מזוזה כשרה מלהשתמש בה, עכ"ל.

שוב מצאתי ברש"י בעירובין (דף פה: בד"ה ליתני חצר), שכתב וז"ל: ליתני חצר שאינה ארבע על ארבע אמות - דמשמע שאינה עשויה בריבוע זה, ואפילו יש בה כשיעור, עכ"ל. וזו ראייה גדולה שהפירוש ברמב"ם הנ"ל שכדי לרבע בלבד לא מפסיק לחייבו במזוזה, וצריך ריבוע ממש של ד' על ד'.

✍

הפנימי, דהיינו רוח הטומאה, כך כאותו נגע נראה בחוץ. כי בבית יש נגע טמא, רוח מסאבא, וזה אינו נראה, והקב"ה שולח נגע להודיע לבעל הבית שיש נגע רוח מסאבא בביתו. ולכן יאמר כנגע הפנימי, כך נראה לי בבית. ולכן אפילו תלמיד חכם לא יגזור ויאמר נגע, כי מלת כנגע אינו מטעם ספק (עיין מורחי וקרבן אהרן), שתאמר החכם היודע שהוא מראה נגע ודאי יאמר נגע, אלא מלת כנגע הוא כף הדמיון, ולכן אף חכם יאמר כנגע. ודוק היטב ולא תצטרך לדוחקים שונים. אבל בנגעי בגדים יכול לומר נגע ודאי נראה לי בבגדי (תוי"ט נגעים יב, ה). והבן מאור. כל זה מדברי הזוהר (תויע נ, ב):

יג. **פתם** כרבי יהודה דאמר הפנימי מצוה. ובוהו כשיבוא הכהן לא יראה אלא הנגע, שביח פנויה מכל, ולא יראה שם אלא הנגע. **ולא יטמא**. הא אם יראה הנגע יטמאו הכלים מיד בלי שיעור שהוי, דהיינו בכלים מקופלים. **ואחר כן יבוא**. מלות תיירות, מסתמא יבוא. **אלא אחרים כיוצא בהם** יש שהכהן יבוא אחרי כן ולא תיכף, כגון חתן ורגל. **רבי (אומר)**. אין צריך קרא: **פרשה ו**

יא. **נראה לי, ולא לנרי, מכאן אמרו בית אפל אין פותחין בו חלונות לראות את נגעו בבית, להביא את הצבוע בבית, להביא העלייה בבית, מתוכו הוא מטמא ואין מטמא מאחוריו.**

יב. **וצוה הכהן ופינו, הצווי ככהן, והפינוי ככל אדם, ופינו את הבית, אפילו חבילי עצים אפילו חבילי קנים דכרי רבי יהודה. רבי שמעון אומר עסק הוא לפינוי. אמר רבי מאיר וכי מה מטמא לו, אם תאמר כלי עצו ובגדיו ומתכתו מטבולם והם טהורים, על מה חסה התורה על כלי חרסו ועל פבו ועל תפיו, וכי מה מטמא כנגעים הרשעים או הצדיקים, הוי אומר הרשעים, אם כך חסה תורה על ממונו חבזוי קל וחמור על ממונו החביב, אם כך על ממונו קל וחומר על נפש בניו ובנותיו, אם כך על של רשע קל וחומר על של צדיק.**

א. **מלת** והנה הנגע מיותר, לדרוש שבבתיים צריך שיעור שני נגעים, שני גריסין. ומלת וראה כמו שנדרוש בבגדים כך נדרוש כאן. **ומצאתי** און לי בתוספתא (נגעים א, יד), לעולם אין הכהן רשאי לטמאו עד שיהיה עיניו בו, דהיינו בשעה שאומר טמא או טהור צריך להסתכל בנגע. ודוק היטב: **ב. שני פעמים כתיב בקירות:** **ג. עגול**. בלתי זזית כלל. **טרי** בלשונות הרבה שלשה, גון כמו בלשוננו גידרוט:

יג. **בשרם יבוא הכהן לראות את הנגע, לא לראות את הפנוי, ולא יטמא כל אשר בבית, מה תלמוד לומר, לפי שמצינו כנכנס לבית המנוגע שאינו מטמא בגדים עד שישחא בכדי אכילת פרס, יכול אפילו היו שם כלים מקופלים ומונחים על כתיפו, כלים מקופלים ומונחים בתוך הבית, יכול לא יהו טמאים עד שישחא אכילת פרס, תלמוד לומר ולא יטמא כל אשר בבית, מיד. ואחר כן, אחרים כיוצא בהם. רבי אומר אם ממתנינים לדבר הרשות לא ימתינו לדבר מצוה, וכמה היא מצותו, נראה כחתן נותנים שבעה ימי משתה לו ולביתו ולכסותו, וכן כרגל נותנים לו כל ימי הרגל.**

כלים מקופלים ומונחים על כתיפו, כלים מקופלים ומונחים בתוך הבית, יכול לא יהו טמאים עד שישחא אכילת פרס, תלמוד לומר ולא יטמא כל אשר בבית, מיד. ואחר כן, אחרים כיוצא בהם. רבי אומר אם ממתנינים לדבר הרשות לא ימתינו לדבר מצוה, וכמה היא מצותו, נראה כחתן נותנים שבעה ימי משתה לו ולביתו ולכסותו, וכן כרגל נותנים לו כל ימי הרגל.

פרשתא ו

א. **וראה את הנגע, יכול כגרים, תלמוד לומר וראה את הנגע. והנה הנגע, מלמד שאין הבית מטמא אלא בשני גריסים.**

ב. **בקיור קירות הרי שנים, ולמטה הוא אומר בקיור קירות הרי ארבע, מלמד שאין מטמא אלא בארבעה כתלים.**

ג. **מכאן אמרו בית עגול, בית טריגון, אינו מטמא כנגעים.**

16 כן בכת"י רומי ובפסיקתא זוטרתא ובילקוט. ופירש רבינו הלל: 'לומר דאי הוה הנגע במקום אפל אין זקוק להדליק נר לראות אי איכא ביה נגע דמטמא או לא, ונראה לי כתיב דראוהו בלא נר, דהיינו דהוה שלא במקום אפל, לאפוקי דאי הוי אפל דנראה לו הנגע ולגרו, דבלא נר אינו יכול לראותו, דאינו זקוק לו. ובדפוסים המצויים הגירסא 'ולא לאורי':
17 לא נמצא לעיל בנגעי בגדים שום דרש על וראה, רק בנגעי אדם שנינו (מגילתא דנגעים פרק א, א): 'וראה הכהן את הנגע שיהו עיניו בו בשעה שהוא רואה אותו. וכן התוספתא שהביא רבינו מיירי בנגעי אדם. ויחזק ששעות הדפוס הוא כאן וצריך לומר: כמו שנדרוש באדם כך נדרוש כאן. ומה שכתב ומצאתי און לי בתוספתא

מורי כהני
צמ פינוס עשירי האיפה
אברהם א. צמק יגודג י.א.א סאפנין
מקאארן א

בעזרת השם יתברך
Maizlish, Refa'el, d. ca. 1778

ספר

תוספת שבת

עם מהדורא בתרא

חלק ב'

על הלכות עירובין מרישא עד גמירא

חיברו הגאון הגדול המפורסם

מו"ה רפאל מייזליש מהארחוב זצוק"ל

אב"ד פאריצק

נדפס בראשונה בשנת תקכ"ז ומהדורה שני' בשנת תקס"ו

ועכשיו בעזה"ת יצא לאור מחדש באותיות בהירות מאירות עינים ומתוקן מאלפי שגיאות שהיו בדפוסים הקודמים ונלווה עליו בשולי היריעה שני הוספות

צינונים

מראה מקומות לספרי
האחרונים המביאים דבריו
ופסקיהם למעשה

ביאורים

משא ומתן ברבר הלכה
לפרש וליישב דבריו
במקומות שמעונין ביאור

ונספח בסופו קצת ביאורי הלכות

ממני הצעיר באלפי ישראל

אשר אנשיל עקשטיין

נכד המחבר

שנת תשנ"ח לפ"ק

אמות (י) ואפילו הוא של קטן ואם רגילים ליתנו תמיד בבית ידוע (יא) אין להם לשנותו וליתנו בבית אחר מפני דרכי שלום

תוספת שבת

(ט) * ולא דק דהא הוי קולא דאתי לידי חומרא דביתו כזה צריך ליתן פת לעירוב וכמ"ש: [השגה על הא"ר (י) ואפילו הוא של קטן, ולא אמרינן דעירוב משום קנין וקטן לאו בר אקנויי קמ"ל דעירוב משום דירה: (יא) אין להם לשנותו. הטעם בש"ס משום חשדא דכיון שרגילין לראות העירוב תמיד בבית זה וכשלא יראוהו עכשיו יאמרו שמטלטלין ואתי לאנצויי כ"כ התוי"ט, והרמב"ם בפ"י המשניות כתב הטעם משום הנאה דבית שמניחין בו העירוב א"צ ליתן כלום לעירוב וכיון שכבר הוחזק בזה זכה בהנאה זו ודבריו צריכים ישוב, דהם נגד הש"ס דקאמר טעמא משום חשדא, * ואפשר דס"ל להרמב"ם דהך טעמא דחשדא אין מספיק דמסתמא ליכא חשדא בזה דגם הבריות יאמרו נא דאפשר שהניחו באיזה בית אחר והבע"ה לא הקפיד על זה, אכן כיון שיש לו הנאה בזה דאז וודאי לא היה שותק על זה כיון שזכה כבר בהנאה זו, וע"כ שלא הניחו עירוב כלל ואתי לידי חשדא, והא דלא קאמר הש"ס בפשיטות הך טעמא לחוד משום הנאותו דא"כ קשה מאי איריא משום דרכי שלום תיפוק ליה דאסור מדינא כמו שזכה בהנאה זו לכן קאמר משום חשדא ונ"מ אף אם יתרוצו ליתן תמיד בשביל חלקו לעירוב אפ"ה לא מהני משום חשדא. ובהכי יתיישב ג"כ הא דכתב בתשובת ראב"ח דאם מכר ביתו לאיש אחר אין ראייה

ד' על ד' אמות. דאז היא ראויה לדירה, ואם יש חדר קטן בתוך חדר גדול אז אפילו אין בו ד' אמות על ד' אמות מניחין בו עירוב, דסליק היקף הקטן והוי כאלו הוא מונח בחדר (א) גדול עיין ריש סימן שפ"ו וה"ה אם הקטן נפרץ במילואו לגדול דאז הוי כאלו היא (ב) קרן זוית של הגדול וכאלו היא מונח בתוך הגדול כדאיתא סימן נ"ה כנ"ל: ולפמ"ש סימן שס"ג סכ"ו בעינן ד' אמות שוחקות, מיהו אם אין בחצר אלא בית אחד גדול ובית שיש בו ד' אמות עוצבות מניחין בו את העירוב ממה נפשך דאי משערינן בעוצבות הרי יש לה ד' אמות ואי בשוחקות הרי אין בו ד' אמות, ובסוכה איתא דבית שאין ד' אמות אין צריך ליתן לעירוב כלל ואין מניחין בו עירוב ע"ש כנ"ל פשוט: ואם הוא ארוכה וקצרה ובין הכל יש בה לרבע ד' אמות על ד' אמות דעת הרמב"ם והמחבר בי"ד סימן רפ"ו גבי מוזה דמקרי דירה והרא"ש ס"ל דלא מקרי דירה אלא דוקא כשיש בה ד' על ד' מרובע והש"ך שם כתב דיש להחמיר כדעת הרא"ש הואיל וגם רי"ו פסק כוותיה ולכן יש לקבעה בלא ברכה ע"כ, * וסתר שם דברי עצמו מ"ש בסימן מ"ו דהרא"ש ורי"ו כח אחד (ו) להם ושניהם נחשבים לדעה אחת: עמ"ש סימן שני"ז (סק"ו) מזה וריש סימן שצ"ח: ובספר א"ר כתב דכאן סגי בשיעור ד' על ד' דבעירוב מקילין

דברי הש"ך
סותרים זה את זה

ביאורים

הקטן לא נחשב כרשות צפני"ע וצטל להגדול, והרי כאילו מונח בגדול (ורא' קמ"ל לפי זו מדברי רש"י בסוכה דף ג' ע"ב ד"ה דלא גרע מחצר, דכחז שאינו מקורה, והאי נמי סלק הקיפו וקירוי כמי שאינו וכו' ע"ש, ולכאורה צ"ב כוונתו כמה שהוכיח דהחצר אינו מקורה, הרי העיקר מה שגורע נכאן הם הממליעות ולא הקירוי, לכן נראה דר"ל דלא תימא דל הממליעות מכאן שהם עושים פחות מד', ולכן סלק אוחס משום עומד לסמור (או מטעמא אחריתא כמוש"כ הנה"ל) כדי שלא יאסר, אלא הכוונה דל אפילו הקירוי אע"ג שאינו גורע כלום מ"מ אינו שזה כלום, כיון שהוא פחות מד' על ד', וכמו שהחצר אין לו קירוי, גם זה נחשב לאין לו קירוי כיון דצטל ליה, ולאשמעוניה מטעם ציטול אחיין עלה, ולא מטעם אחר, ולפי פ"י זה אין נ"מ אם נחמת עומד לסמור או לא, אלא כל שהוא פחות מד' על ד' צטל לרשות שהוא עומד בו, וה"ה ארון).

אוח ה"ל נמצא לפי פירושו כוונת המו"ש להחמיר רק כשהחצר קטן צאמנע חדר גדול וכדו' דלא חוי לתשמיש ועומד לסמור, אבל בחצר שצניו מתחילה כן כמו ארון בתוך החצר דנעשה לכתחילה פחות מד' לא שייך הסביר דעומד לסמור (וגם אין הימר דנפרץ צמלאה כיון דנדרך כלל יש פתח קטן), וראיתי בס' נתיבות השבת פרק ל"א סעי' ע"ד דכתב להחמיר צארון דהו"ל כתשמיש החדר ולא נחשב כחדר צפני"ע. ואילולי דבריהם נ"ל לצאר ההימר, דכל שהוא פחות מד' לא נחשב לרשות צפני"ע וכמבואר בס' שמי"ה סעי' י"ח וס' שני"ג סעיף ב', וה"נ חדר פחות מד' העומד צבית לא נחשב לרשות רק צטל לרשות שהוא עומד בו, והיינו טעמא דמהני בשיתופי מצואות דהצבית צטל להחצר והרי כאילו מונח בחצר ולכן ה"ה בעירובי מצואות כשמונח בתוך חדר קטן שאין בו ד' החצר

ציונים

(ה) צ"ע אם דווקא כשדפנומיו נכנסין וכמבואר בסימן ש"ס סעי' ג', ובנחמת ע"פ דברי המהרש"א שהצבית המו"ש שם סק"ב, לכאורה א"ל כאן נכנסין, וגם בסימן נ"ה חתמו הפוסקים בזה. לנד השו"ע הרב שם סעי' כ' הוכירו צמוסגרי. (ו) וכ"כ ציו"ד סימן ק"ל סק"א. (ז) והאחרונים הכריעו לנעשה דלרין ד' על ד' ע"י

ספר

חכמת הלב

על תקנת רשויות ועירובי חצירות

ונחלק לשלשה חלקים

הראשון נקרא חכמת הלב והוא דיני תקנת רשויות ועירובי חצירות בפרטיו וסעיפיו, בתוספת פירוט דינים אלו כפי המציאות היום, הכל בלשון קצרה וברורה.

השני נקרא בינת הלב והוא תוספת פרטי דינים, וכן דינים שהתחדשו ב"דרכי שלום" וב"עמק החכמה" דבר מתוך דבר מתוך מו"מ בסוגיות הגמרא והפוסקים ראשונים ואחרונים.

השלישי נקרא דרכי שלום ובו מתבארים המקורות בגמרא ובפוסקים לכל הדינים שב"חכמת הלב" ו"בינת הלב", טעמי הדברים וסברותיהם, ומשא ומתן בקצרה להעיר ולהאיר לברר ולבאר בדברי רבותינו ראשונים ואחרונים. וגם לרבות חקירות, ספיקות וחידושי דינים בהלכות אלו.

ובסופו נוספו שני ספרים

מאיר נתיבות

מראה מקומות על מסכת עירובין
מדף ס"א ב' עד צ"ה א'

עמק החכמה

על סוגיות הגמ' במסכת עירובין
פרקים ב', ה' - י'

בעזרת החונן לאדם דעת

מאיר רוזנר

ירושלים - תשס"ד

וי"א שאם הם משמשים לצורכי דירה אינם ממעטים (סו).

7 ← בג. חדר שאין בו ד' על ד' אמות שפרוץ במילואו לחדר שיש בו דע"ד, מניחים את העירוב גם בחדר הקמץ משום שנחשב כפינה בחדר הגדול* (סו).

בינת הלב

* 7 ← את העירוב אפשר להניח בארון שאין לו דלתות, כגון מדפי ספרים או ארון ספרים ללא דלתות. אבל יש להסתפק אם אפשר להניח את העירוב בארון סגור, בפרט כשהארון גבוה עשרה טפחים ורחב ד' על ד' טפחים, ועיין בדרכ"ש סקס"ז. L

דרכי שלום

חשיב בית הראוי לדירה ואין מניחים בו עירוב. (סו) כ"מ בשו"ת מהרש"ם ח"ג סי' רס"ג, וע"ל סקס"ה.

→ (סו) בה"ל סי' שס"ו סי"ג ד"ה ד"א וכו' בשם התו"ש. לפי"ז נראה פשוט שאפשר להניח את העירוב בארון שאין לו דלתות, כגון מדפי ספרים או ארון ספרים ללא דלתות. אבל יש להסתפק אם אפשר להניח את העירוב בארון סגור, בפרט כשהארון גבוה עשרה טפחים ורחב ד' על ד' טפחים, די"ל שהארון חולק מקום לעצמו וכיון שאין בו בפני עצמו ד' על ד' אמות א"א להניח שם עירוב חצירות [עיין בדין הראשון שכתב הבה"ל שם בשם התו"ש, ומה שפקפק עליו הבה"ל], או דלמא כיון שהארון משמש את החדר, בטל אליו ואינו חשוב כרשות בפני עצמו, וצ"ע. ויש להביא ראיה ממש"כ המ"ב סי' שצ"ד סק"ז בשם פיהמ"ש לרמב"ם, שאם העירוב מונח בתיבה גדולה המיטלטלת, ואבד מפתח התיבה, אם התיבה מחזקת מ' סאה שיש בה סתירת בנין דאורייתא אינו עירוב. משמע דדוקא כשאבד המפתח אינו עירוב, אבל אם המפתח בידו הוי עירוב, ולא אמרינן שהתיבה חולקת רשות

בספר חובה"ד פ"ד סקכ"ב כתב לחלק, שכל מש"כ החזו"א שכלים המחוברים וקבועים ממעטים מדעד"א, הוא דוקא באופן שעליו קאי, שיש חדר בבית חרושת שאנו רוצים להחשיבו כבית דירה מחמת שהפועלים אוכלים שם, ועל זה כתב החזו"א שאם יש בחדר מכונות מחוברות הממעטות את החדר מדעד"ד, לא חשיב בית דירה, והטעם י"ל כיון שהמכונות אינם משמשות את הדיורים במקום, שפיר ממעטים. אבל ארונות קיר או השיש במטבח שמשמש את הדיורים בבית, י"ל שבטל לבית ואינו ממעט, כעין מש"כ בשו"ת מהרש"ם ח"ג סי' רס"ג, את"ד.

אך דבריו צ"ע, שבחזו"א שם מפורש שגם ספסלים המחוברים לקרקע ממעטים את בית החרושת מדעד"ד אמות, וספסלים אלו ודאי משמשים את הדירה בביה"ח שהרי מסתמא עשויים שישבו עליהם גם בשעה שאוכלים, ובכל זאת צידד שממעטים, וכ"ה להדיא בשונה הלכות סי' שס"ו סוף דין ט"ז.

76 בד. בחג הסוכות אפשר להניח את העירוב בין בבית (סח) ובין בסוכה (סט) שיש

דרכי שלום

שעיקר מהות העירוב הוא לעשות מקום זה למקום אכילתו ודירתו, וכיון שמצד המקום אינו ראוי להיות מקום אכילתו א"א להניח שם עירוב, ולא דמי לעירוב ביו"כ שמצד המקום ראוי להיות מקום אכילה רק שלאדם אסור לאכול, דלזה מהני מה שקטנים יכולים לאכול. אך אינו נראה, דסו"ס מה דמהני עירוב חצירות ביו"כ הוא משום שלהחשב כדירתו א"צ שיהיה מקום העומד לאכילתו עצמו, אלא סגי בזה שיכול להשתמש במקום לתת לקטן לאכול, א"כ ה"ה כשמניח עירוב חצירות בסוכות בתוך הבית, סו"ס יכול להשתמש במקום להאכיל לאשה, וסגי בזה להחשב כמקום דירתו. ועיין בשו"ת בנין ציון החדשות סי' נ"ג מש"כ בכעיי"ז, ואין דברי קדשו מובנים לנו. L

(סט) לכאורה יש לעיין אם אפשר להניח את העירוב בתוך הסוכה [אפילו כשיש בה ד' על ד' אמות], די"ל כיון שהסוכה היא דירת ארעי ובסוכות אינה ראויה כלל לשמש כדירת קבע, שהרי אף אם דר כל השנה בסוכה, בסוכות נעשית לדירת ארעי ונפטרת ממזוזה כמש"כ המ"ב סי' תרכ"ו סקכ"א, וכיון שאפילו אינה ראויה לדירת קבע, י"ל דלא חשיב בית ואין מניחים בו עירוב.

נראה ממש"כ המ"ב סי' תרל"ד סק"ח כשיש שני סוכות בחצר אחת, שלא עירבו הבתים בחצר, שאסור לטלטל מסוכה לסוכה. מוכח מזה שסוכה נחשבת בית שהרי מחצר לחצר מותר לטלטל כלים ששבתו שם, ורק מבית לבית אסור

לעצמה, והרי אין בה דע"ד, ש"מ שהתיבה בטילה לחדר. אך אולי דוקא בתיבה המיטלטלת הדין כן דאינה חולקת רשות לעצמה, אבל בארון קבוע אכתי חולק רשות, ועיין מ"ב סי' ר"מ סקל"ג, ושו"ת מהר"ם ש"ק או"ח סי' צ"ד, וצ"ע. L

76 (סח) לכאורה יש לעיין אם בסוכות מועיל להניח את העירוב בבית, או דלמא כיון שבסוכות אסור לאכול בבית, דמי לבית שער אכסדרה ומרפסת שאין מניחים בו את העירוב כיון שאינו ראוי לדירה כמבואר בשו"ע שס"ו ס"ג, וכשם שלגבי עצם הפת אינו ראוי לאכילה מחמת איסור דינו כאינו ראוי לאכילה מחמת הפת עצמה כמשנ"ת בחכמה"ל לעיל סע' ה', ה"ה לגבי מקום הנחת העירוב.

אמנם בשו"ע סי' שפ"ו ס"ח מבואר שאם העירוב ראוי לאכילה לאחריים אע"פ שאינו ראוי לו, מערבים בו, דקימ"ל כת"ק במשנה כ"ו ב', כגון מי שנשבע שלא יאכל פת זו, כיון שהפת ראויה לאחריים באכילה מערבים לו בה, וע"ש בשעה"צ אות מ"ה. עוד מבואר בגמ' ל' ב' שמערבין לגדול ביום הכיפורים, וכתב רש"י שם ד"ה שמערבין וכו' הטעם כיון דחזי לקטנים, ונפסק בבה"ל סי' תרי"א ס"ב ד"ה כל וכו'. וכיון דסגי במה שחזי לאחריים ואפילו לקטנים, א"כ אפשר בסוכות להניח את העירוב בתוך הבית, כיון שראוי לנשים.

ושמא יש לחלק, דשאני הכא כיון

בה ד' על ד' אמות, טפחים (ע), וצ"ע לדינא

כת. הפת צריכה להי אכל אם מונחת

כמבואר בחכמה"ל פ"א וכיון דחשיב בית לעני מזה לזה, ש"מ שכיון כדירת ארעי, הוה חסו [למזוזה ומעשר] ולחיי אבל אכתי לעצמה נ רשויות, וכ"ש דחשיב ב עירוב.

שו"ר שמפורש בעצי סק"ב שאפשר להניח בסוכת החג בחג, דחג הנחת עירוב.

(ע) בעצי אלמוגים סי' שאפילו כשאין ב אמות מניחים בה עיר בה הכשר סוכה, כיון כמו שאמרו בסוכה ג' ו שאין בהם דע"ד נעש עיירות.

(עא) הערוך לנר סוכה סוכה שאין בה ד בין ב' עיירות כבורגני תד"ה יש וכו' הביא ז [לפי גרסתו] שלר"י ע וחייבת במזוזה, הוא דע"ד [וע"ע מסכת מזו סדורה אות י"ד]. גם בש ב' כתב שסוכה שאין עיבור בין ב' עיירות

בה ד' על ד' אמות, וי"א שאפשר להניחו גם בסוכה שיש בה רק ז' על ז' טפחים (ע), וצ"ע לדינא (עא).^ל

בה. הפת צריכה להיות מונחת במקום שאפשר ליטלה בבין השמשות ולאכלה, אבל אם מונחת במקום שכדי ליטלה צריך לעבור על איסור דאורייתא (עב)

דרכי שלום

סוכה, רחוי לתשמישתיה, ועוד דבסוכות יש מיגו דהוה לדירה לסוכה הוה דירה גם לענין עיבור, את"ד. ולכאורה אם לענין עיבור צידדו שגם סוכה שאין בה דע"ד מהני, ה"ה שמניחים בו עירוב, וצ"ע לדינא.

(עב) כן מתבאר ברמב"ם פ"א מה"ע הכ"ב ובמ"מ שם, וכ"ה בשו"ע סי' שצ"ד ס"ג, דכיון דקימ"ל דכל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו ביהש"מ, לכן כשע"י איסור דרבנן אפשר להגיע לעירוב שפיר דמי. דבזמן חלות העירוב, דהיינו בבין השמשות, לא גזרו על השבות ויכול להגיע לעירובו. הקשה הב"י סו"ס שצ"ד דמפורש ברמב"ם פ"ו מה"ע ה"ט, שרק לצורך מצוה או שעה"ד לא גזרו על שבות ביהש"מ, א"כ בשלמא מה שאמרו כן בגמ' כלפי עירובי תחומין, שפיר י"ל דכיון שאין מערבין ערובי תחומין כי אם לדבר מצוה, התירו שבות בביהש"מ לצורך מצוה ושפיר יכול להגיע לעירובו, אבל בעירובי חצירות ושיתופי מבואות שמערבין אף לדבר הרשות, לכאורה גם כשאינו יכול להגיע לעירובו מחמת איסור דרבנן לא הוי עירוב, שהרי לדבר הרשות לא התירו שבות בביהש"מ. תירץ הב"י דאפשר דכיון שאם לא עירב אפשר לבוא לטלטל באיסור, וכשמערב פורש מאיסור, זה מצוה חשיבא, א"נ דחשיב שעת הדחק,

כמבואר בחכמה"ל פ"א סע' ב' וסע' י"ד. וכיון דחשיב בית לענין לאסור לטלטל מזה לזה, ש"מ שכיון שרק בדין חשיב כדירת ארעי, הוה חסרון בשם בית רק [למזוזה ומעשר] ולחייב עירוב בחצר, אבל אכתי לעצמה מיקרי בית לענין רשויות, וכ"ש דחשיב בית גם להניח שם עירוב.

שו"ר שמפורש בעצי אלמוגים סי' ש"ע סק"ב שאפשר להניח עירובי חצירות בסוכת החג בחג, דחשיב כדירה לענין הנחת עירוב.

(ע) בעצי אלמוגים סי' ש"ע סק"ב צידד שאפילו כשאין בסוכה ד' על ד' אמות מניחים בה עירוב חצרות כשיש בה הכשר סוכה, כיון שחזי למילתיה, כמו שאמרו בסוכה ג' ב' דמה"ט בורגנים שאין בהם דע"ד נעשים עיבור בין ב' עירות.

(עא) הערוך לנר סוכה ג' ב' הסתפק אם סוכה שאין בה דע"ד נעשית עיבור בין ב' עירות כבורגנים. ושם ב' ב' על תד"ה יש וכו' הביא הער"ל מירושלמי [לפי גרסתו] שלר"י שסוכה דירת קבע וחייבת במזוזה, הוא אפילו כשאין בה דע"ד [וע"ע מסכת מזוזה לגר"ק פרשה סדורה אות י"ד]. גם בשפת אמת סוכה ג' ב' כתב שסוכה שאין בה דע"ד נעשית עיבור בין ב' עירות כשיש בה הכשר

שיש

מקום שמצד בילתו עירוב

מקום

דלזה

אך

עירוב

החשב

ועומד

יכול

א"כ

סוכות

מקום

מקום

דשות

קדשו

הניח

אפילו

כיון

אינה

י"א

נשית

מש"כ

אפילו

חשיב

סק"ח

עירבו

סוכה

בית

כלים

אסור